

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Articulus II. Quis possit dispensare in impedimentis matrimonium
dirimentibus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

Tom. 2. de Relig. l. 6. c. 26. n. 6. Sanchez l. 4. decalog. c. 40. n. 26. loquentes de voto reservato.

2044. Altera quaestio est, an Episcopus dispensare possit in lege Ecclesiastica, quando *urgens necessitas* dispensationem in tali casu exigit? Hæc *urgens necessitas* evenire potest aliquando in casu, quo est periculum in mora, & superior adiri non potest, & nisi hinc & nunc Episcopus dispensaret in impedimento, v. g. gravia scandala, infamia, vel dissidia nascerentur. Affirmativam meritò sequitur P. Sanchez l. 2. matr. d. 40. n. 3. & l. 8. d. 6. n. 20. Suarez cit. l. 6. c. 14. & alij quia tunc adest Ecclesiastici superioris tacita concessio, ex præsumpta Legislatoris voluntate. Nam in tali necessitate urgenti, ubi ad superiorem non est recursus, vel periculum est in mora, negare inferiori hanc facultatem, videtur repugnare Regimini benignæ matris Ecclesiæ; quæ filios ita vult ligari suis legibus, ut hoc ipsum illis sit in ædificationem, non in ruinam. Hoc enim, tali casu, exigit bonum commune.

2045. Et hoc docet Castropalaus cit. p. 1. tr. p. d. 6. p. 5. n. 7. rectè procedere, sive lex sit de matrimonio impediendo, vel de aliqua irregularitate, aut voti, aut similibus reservatione. Existimo tamen hoc solum intelligendum de casu, quo alias ipse Pontifex ex iustis causis in tali lege Ecclesiastica dispensationem indulgere solet; sic Barbof. p. 2. de offic. & prest. Episc. allegat. 35. n. 3. Et licet etiam hæc potestas dici possit *ordinaria*; redius tamen dicitur *ordinaria* cum addito *pro casu extraordinario*.

ARTICULUS II.

Quis possit dispensare in impedimentis matrimonium dirimentibus?

2046. Ante resolut. not. ex his impedimentis esse quædam juris naturalis (ut impedimentum impotentia) quædam juris divini positivi (ut impedimentum ligaminis) quædam juris tantum Ecclesiastici, ut voti ratione solennitatis, affinitatis &c. In impedimenta juris naturalis nullam cadere dispensationem, constat ex dictis à n. 2015. in impedimenta ju-

Tom. IV.

ris positivi divini, solum pro ijs casibus, pro quibus Deus Ecclesiæ contulit hanc potestatem, ut diximus à n. 2021. superest quaestio de impedimentis juris tantum Ecclesiastici. Et de his etiam constat, jure ordinario Prælatos summo Pontifice inferiores non posse dispensare, nisi quatenus illis expressè, vel tacitè concessum est à superiore, ut ostensum est à n. 2035. his præmissis.

§. I.

In quibus impedimentis dirimentibus Episcopi dispensare possunt?

Not. quædam esse impedimenta, quæ, ut tollantur, non egent dispensatione, sed aufferri possunt ab ipsismet sponsis. Sic, qui contraxit invalide propter errorem in persona, vel ignorantiam conditionis servilis, si vult, potest licitè, & validè verum consensum in eam personam præstare errore, vel conditione cognitâ; similiter, si infidelis propter cultus disparitatem nulliter contraxit, potest susceptâ verâ fide, revalidare matrimonium; igitur de his in præsens non agimus. Not. 2. quædam esse impedimenta juris tantum Ecclesiastici, in quibus, allatis ab oratoribus, seu supplicantibus, iustis precibus, seu causis, de quibus infra, Pontifex *communitè dispensare solet*; qualia sunt, cognatio sive spiritualis, sive carnalis; affinitas, votum, crimen, & publica honestas, ut testatur Pyrrhus Corradus *in praxi dispens. Apostol. l. 7. c. 1. n. 5.* quædam autem, in quibus non, nisi in casu valde raro ex causis gravissimis, aut cum certis tantum personis, ut patebit ex seq.

Quæres. 1. an Episcopus (idem est de alijs, qui gaudent jurisdictione quasi Episcopali) dispensare possit cum his, qui contraxerunt nulliter propter impedimentum dirimens juris tantum Ecclesiastici? ut matrimonium suum ratificent? R. posse in casu *urgentis necessitatis*, ut dictum est n. 2044. quando bonâ fide contraxerunt. Nam pro tali casu censetur adeste tacita concessio superioris; ita Sanchez cit. l. 2. matr. d. 40. n. 3. Pontius l. 8. matr. c. 13. n. 3. & complures alij præsertim cum non ignoretur à Pontifice, hanc potesta-

Rrr 2

potesta-

potestatem in eiusmodi casibus ab Episcopis usurpari.

Ut autem id exigere censetur *urgens necessitas*, not. requiri 1. causam gravem, qualis est, si conjuges absque gravi inconvenienti separari non possint, ut est periculum infamiae, incontinentiae, malae educationis prolium susceptarum, periculum miseræ fortis, aut statûs in alterutro. &c. deinde, quod non possint aliunde habere facile dispensationem, ut cum ob inopiam non possunt vel per se, vel alios accedere Pontificem, vel alium privilegiatum; vel cum est periculum in mora. Tertio ut impedimentum sit secretum, seu occultum; si enim esset publicum, non urgeret necessitas, ut ei Episcopus extraordinario dispensationis remedio succurrat. Tunc autem impedimentum censetur occultum, ut docet Sanchez d. 40. n. 11. & ex eo Barbosa cit. n. 11. quando non constat publicè, nec facile constare potest, periculumque non est, ut in foro externo detegatur.

2049. Not. autem, quando conjuges putativi, qui dispensandi sunt, ob paupertatem suam, difficilem habent recursum ad eundem superiorem, qui jure ordinario dispensare potest, recursum non desicere ab ea difficultate, quod Episcopus possit, aut (ut aliqui volunt) teneatur illis pecuniam in eas expensas necessariam concedere. Nam ad hoc Episcopus nullo jure tenetur, ut ostendit Castropalaus cit. l. 1. d. 6. p. 5. n. 6. Not. 2. ut dicatur quis contraxisse *bonâ fide*, requiri, quod quis contraxerit *non habens scientiam* impedimenti; quia tamen est quis possessor bonæ fidei, quamdiu se alienum possidere ignorat. c. si virgo 34. q. 1. de quo plura dixi in tract. Theolog. de jure & just. à n. 207.

2050. Quæres 2. an, ut Episcopus in dato casu licitè dispense, necesse sit, *utrumque* contraxisse bonâ fide? affirmativam sequitur Garcia de benefic. p. 11. c. 5. n. 357. sed rectius docet Sanchez cit. n. 4. sufficere *bonam fidem unius*. 1. quia stante bonâ fide unius, censetur matrimonium bonâ fide contractum. arg. c. cum inhibitis. de clandestinitate despons. & c. Ex tenore, qui filij sint legitimi. 2. quia malitia unius non debet obesse alteri; & benignæ matris est, ob innocentem, etiam nocenti, indulgere. Si

autem ambo malâ fide contraxerunt, vel temerè, & malitiosè omittis denuntiacionibus, non potest Episcopus dispensare; quia digni non sunt Ecclesiæ benignitatem experiri; cujus salubria præcepta contempserunt; Sic Castropalaus de sponsal. d. 4. p. ult. q. 1. n. 8. Barbosa p. 2. de offic. & potestate Episcop. alleg. 35. n. 4.

Quæres 3. an eadem potestate gaudeat Episcopus, ut in casu urgentis necessitatis dispense in impedimento ad matrimonium *contrahendum*? Videtur negare Pirhing h. t. n. 70. sed probabilius affirmatur. ex c. 2. de despons. impub. ubi cavetur, ne aliqui ante ætatem canonicis præscriptam conjugantur, nisi forte *aliquâ urgentissimâ necessitate interveniente*; at eadem necessitas esse potest ante, ac post matrimonium contractum v. g. infamiae, si non contraherent; in Sanchez l. 7. d. 40. & plures alij, quos citat, & sequitur Castropalaus cit. n. 9. Barbosa cit. n. 5.

Quæres 4. an Episcopus cum his, qui subreptitiâ dispensatione, super aliquo impedimento obtentâ, matrimonium mul-
liter contraxerunt, possit in eo dispensare, Pontificis dispensationem confirmando? affirmativam sequitur Badius Ponc. l. 8. c. 13. sed probabilius negat Castropalaus cit. n. 11. quia in c. quia circa, de consang. Pontifex in dato casu concedit Episcopo solum facultatem eos *permitendi* in bonâ fide, propter grave scandalum, quod ex eorum separatione immineret; quin ibid. meminerit *ullius dispensationis*. Et ideo in dato casu non Episcopus, sed Papa dispensavit, ut notat Barbosa in cit. c. n. 5. Hinc not. cum in c. cum jam dudum de proband. dicitur, Principis dissimulatione, & tolerantia non induci dispensationem, seu consensum; & actûs validitatem, responderi, verum esse, si Princeps actum toleret, solâ impunitate, & facto, secus si respondeat, *se illum tolerare*; sic Barbosa cit. à n. 3.

Quæres 3. an Episcopus possit dispensare in matrimonio contracto à viro cum Berta, si is prius carnaliter cognovit Cajam, Bertæ Consanguineam; sed dum contraheret cum Berta, ignoravit Cajam fuisse Bertæ consanguineam.

am intra secundum gradum. R. probabili-
ter affirmari, si impedimentum sit oc-
cultum, ex separatione sequeretur grave
scandalum, & matrimonium sit publicè
contractum saltem unius bonà fide, atque
desit alius habens facultatem dispensandi.
Videtur sequi ex dictis; cum revera tunc
aditurgens necessitas. Et tenet Henri-
quez, & alij apud Barbosa *de offic. & potest.*
Episc. p. 2. alleg. 35. n. 4.

2054. Quares. 6. an Episcopus dispensare pos-
sit cum illa, quæ manè accedit ad confi-
tendum, & invenitur habere impedimen-
tum dirimens; R. posse in foro conscien-
tiæ, si ejus manifestatio esset illi causa gra-
vis infamiae, & jam omnia parata forent
pro nuptijs illo manè, vel vespere, cele-
brandis, nec esset alia via evadendi infamiam,
vel suspensionem delicti in confes-
sione manifestati, nisi tunc nuptiæ cele-
brentur; qua sic adesset urgentissima nec-
cessitas; ita Sanchez *d. 40. l. 2. n. 7.* Bar-
bosa *cit. n. 5.* sed not. Episcopum in præ-
dictis casibus pro solo foro interno posse dis-
pensare; sic Barbosa *cit. n. 11.*

2055. Quares. 7. an Episcopus facultatem dis-
pensandi in prædictis casibus possit alteri
delegare; R. posse in ijs casibus, in quibus
ipse potest dispensare. Nam jurisdictio
ex Principis privilegio competens non per-
sonæ, sed perpetuò ipsi dignitati, vel offi-
cio, non est delegata, sed *ordinaria.* sic
Covar. *Variarum l. 3. c. 20. n. 6. & 9.* po-
testas autem ordinaria delegari potest. *c.*
su. de offic. ord. at illa potestas Episcopi in
datis casibus ei competit vi dignitatis; non
autem ratione personæ; sic Castropalaus
cit. n. 13. cum concedatur omnibus Epi-
scopis etiam futuris; ergo est ordinaria,
quamvis ei competat jure solum extraor-
dinario, nimirum solius urgentis neces-
sitatis.

2056. Quares. 8. an Vicarius Episcopi gene-
ralis gaudet eà facultate dispensandi? R.
cum vi Vicariatus non gaudere, tamen in
eius facultate expressum sit, ut possit di-
pensare in casibus Episcopalis etiam
matrimonialibus; quia casus, quorum di-
pensandi facultas non competit Episcopo,
nisi in casu urgentis necessitatis, non cen-
sentur Episcopales: & ideo ea potestas E-
piscopo non competit nisi jure extraordi-
nario, quam non habet Vicarius vi Vica-
riatus; ita Sanchez *l. 2. dist. 40. num. 9.*

dixi, vi Vicariatus; secus est, vi *specia-*
lis delegationis.

Quares. 9. an Episcopus extra casum
dictæ necessitatis jure ordinario in qui-
busvis impedimentis dirimentibus jure so-
lum Ecclesiastico dispensare possit? R. So-
tum in 4. *dist. 42. q. 1. a. 1.* docere. 1. quòd
possit dispensare jure ordinario in impedi-
mento cognationis ortæ ex baptismo tem-
pore necessitatis collato. 2. in impedi-
mento cognationis legalis. 3. publicæ honesta-
tis, ubi non est expeditissimus accessus ad
summum Pontificem; idem tenentibus
Ludov. Lopez. *p. 2. instruct. c. 51.* & Ema-
nuel Sa. V. *matrimonium de impedim. n. 6.*
Verum omnino negandum est; cum hoc
in nullo jure fundetur, nec de ulla etiam
concessione tacita constet; ita Sanchez
cit. d. 6. n. 17. Gutierrez *iv. de matr. c. 22.*
n. 4.

Quares. 10. an Legatus summi Ponti-
ficis jure ordinario possit dispensare in
impedimentis matrimonium jure solum
Ecclesiastico dirimentibus? R. quòd non,
nisi prout potest Episcopus. Quia repu-
tatur ordinarius suæ Provincie. *c. 1. de of-*
fic. Legat. in 6. Unde Legatus à latere non
habet ampliorem facultatem in provincia
sibi commissa, quam Episcopus in sua di-
cecesi gl. *c. quia circa. v. à sede. c. quòd di-*
lectio. v. Indulgentiam, de Consang. & In-
nocent. in c. Ex parte, de Transact. dixi,
jure ordinario; nam secus est ex delega-
tione; sed Episcopus id non habet sic in-
definitè jure ordinario sed extraordinario;
ergo.

§. II.

An Episcopus possit dispensare in impedi-
mentis matrimonio superveniens?

Cum impedimentum dirimens, matri-
monio prius rite contracto superveniens,
illud non dirimat (nisi solenne votum ca-
stitatis emissum in professione Religiosa
superveniat matrimonio rato tantum, ut
constat ex dictis) sed solum petitionem de-
biti conjugalis impediatur; quæstio est, an
in illis quoad hunc effectum Episcopus di-
pensare possit? Nam licet cognatio v. g.
spiritualis, superveniens matrimonio, le-
gitimè contracto, istud non solvat, con-
juges tamen impedit à petendo debito, seu
quò minus licitè usum conjugalem exi-
gant, si malitiosè, vel citra casum neces-
sitatis

fitatis eam contraxerunt gl. in c. *Nosse defideras*. 30. q. 1.

2060. Negativam sequitur Covarr. in 4. decret. p. 2. c. 7. q. 2. n. 6. Graffis. p. 1. decis. l. 2. c. 81. n. 3. & alij; R. tamen Episcopum in dato casu posse dispensare; sic Barbosa cit. n. 9. extendens etiam ad casum, quo petere debitum prohiberentur propter supervenientem affinitatem ex illicita copula cum consanguineo alterius conjugis; quod Castropalaus d. 4. de sponsal. p. 2. q. 1. approbat. & n. 17. extendit etiam ad casum, quo quis emissio prius absoluto voto castitatis matrimonium contraxisset. Rationem sumit ex consuetudine, qua communiter utuntur in his casibus Episcopi. Eandem facultatem habent Confessarii Societatis (quibus ea à P. P. Provincialibus communicata est) & reliqui mendicantes in privilegijs communicantes cum Societate; idque ex privilegio Pij. V. ut notat Castropalaus cit. n. 19. sed adverte privilegium loqui solum de casu matrimonij contracti cum voto castitatis, & supervenientis affinitatis; non autem cognationis spiritualis; ita Sanchez l. 8. matr. d. 16. n. 9.

§. III.

An Episcopus jure ordinario dispense in impedimentis tantum impedimentis?

2061. R. Episcopum omnino posse jure ordinario in illis dispensare in his, quae sunt juris tantum Ecclesiastici. sic Barbosa. cit. n. 2. idque ex consuetudine jam recepta, quae in his casibus Episcopo tribuit facultatem dispensandi quoad hos casus in lege superioris. Et. 1. circa ea, quae sunt ex delicto, constat aliunde per dicta superius illa hodie non indigere dispensatione, cum non sint amplius in usu, quod etiam dicendum venit de impedimento ex Cathismo. Igitur de reliquis quatuor, quae adhuc vigent, affirmativa Barbosa doctrina procedit, circa quam tamen limitatio facienda videtur. 1. quoad votum, ut non procedat in voto etiam simplici castitatis, & religionis, secundum quod specialiter summo Pontifici reservantur; nam in hoc non extat consuetudo; excipe tamen casum urgentis necessitatis, de quo à num. 2048. 2. quoad sponsalia de futuro, ubi non censetur Episcopus cum praesudi-

cio tertij dispensare, nisi exprimat, & causa id exigat.

ARTICULUS III.

De causis in genere, ob quas in impedimentis matrimonium dirimentibus dispensatio concedi possit?

Ante resolut. not. 1. quaedam impedimenta juris tantum Ecclesiastici esse talia, ex sola Ecclesiae constitutione v. g. cognationis, affinitatis, publicae justitiae, &c. quaedam non nisi ex suppositione alterius obligationis, usui matrimonij contrarietatis, ut est votum Religionis, castitatis, caelibatus, &c. Not. 2. causam, quae sufficit, ut quis dispense in uno impedimento, non esse sufficientem indefinite pro quolibet. Nam quod major, vel minor est propinquitas, vel ratio pro uno, quam altero casu statuti legem ex ea circumstantia dirimentem; hoc etiam major, vel minor causa requiritur ad impetrandam legitimè dispensationem, ut tenet communis. Not. 3. ad impetrandam dispensationem frequenter attendi ad qualitatem personae. Nam cum Principe facilis dispensatur, quam cum nobili, vel plebeo, ut liquet ex Trid. sess. 24. c. 5. statuente, ut in secundo gradu consanguinitatis dispense solum cum magnis Principibus; idque propter speciales rationes, vel pacis, vel meritorum in Ecclesia, aut spem protectionis inter tot, qui Ecclesiam Dei insectantur.

§. I.

An valeat dispensatio sine causa?

R. ut Legislator humanus valide dispense in lege propria, nullam requirit causam, nisi propriam ejus voluntatem. Nam lex constituitur voluntate Principis, & ex ea pendet, quoad vim obligandi; ergo cum Legislator voluntatem, qua subditos obligari voluit, mutat, & retractat, uti potest ex mere arbitrio, & placito, cessabit obligatio; ita Suarez l. 6. de legib. c. 19. n. 6. Salas, eod. d. 20. S. 4. num. 37. Sanchez l. 8. matr. d. 17. num. 24. & alij, quod verum est, licet ea lex confirmata sit à superiore confirmatione mere approbationis, non autoritativa. Nam illa non addit fortius vinculum actui approbato. dixi valide. Nam licet non agit, & quia sic non est dispensator prudens (quae agit)